

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

**Nota van antwoord bij
Natura 2000-beheerplan
Schoorlse Duinen (86)**

**Beantwoording inspraakreacties op
Ontwerpbeheerplan maart 2016**

Datum September 2016

Colofon

Deze nota van antwoord is een uitgave van het Ministerie van Economische Zaken in samenwerking met de provincie Noord-Holland.

Ministerie van Economische Zaken
Directie Natuur & Biodiversiteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag

Loket van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)
088-0424242
infobeheerplannenN2000@rvo.nl

Ministerie van Economische Zaken

Inhoud

Deel A: Inleiding—4

Deel B: Inspraakreacties—6

1 Proces, communicatie en beleid—6

2 Bestaand gebruik, instandhoudingsdoelen, onderbouwing maatregelen—7

2.1 Bestaand gebruik—7

2.2 Onderbouwing maatregelen—8

2.3 Sociaal economische aspecten—10

3 Uitvoeringsprogramma en monitoring—10

3.1 Wijze van uitvoering maatregelen—10

3.2 Borging van maatregelen—12

3.3 Verwachte schade door maatregelen—12

3.4 Monitoring—13

4 Juridische aspecten en vergunningverlening—13

Deel A: Inleiding

Inleiding en leeswijzer

In deze nota van antwoord beantwoordt de staatssecretaris van Economische Zaken en Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland, het bevoegd gezag voor het Natura 2000-gebied Schoorlse Duinen, de zienswijzen (inspraakreacties) op het ontwerpbeheerplan Schoorlse Duinen. Het ontwerpbeheerplan beschrijft om welke bijzondere natuurdoelen het in dit Natura 2000-gebied gaat en met welke maatregelen deze doelen behouden kunnen worden.

Het bevoegd gezag heeft het ontwerpbeheerplan ter inspraak aangeboden om kennis te kunnen nemen van reacties en ideeën naar aanleiding van de voorstellen die in het beheerplan staan. De reacties zijn in deze nota van antwoord verwerkt. In dit document is de argumentatie terug te lezen waarom zienswijzen wel of niet tot aanpassing van het beheerplan hebben geleid.

Proces

De inspraakprocedure is aangekondigd met een kennisgeving in de Nederlandse Staatcourant op 15 juni 2016. Van 15 juni tot 27 juli 2016 was het mogelijk om een zienswijze in te dienen op het ontwerpbeheerplan. Tijdens deze periode konden belanghebbenden schriftelijk, via internet of mondeling reageren op de plannen. Op 28 juni 2016 is er een informatieavond georganiseerd in dorpscentrum De Blinkerd in Schoorl. Tijdens deze avond was er een informatiemarkt waar deskundigen rondliepen voor de beantwoording van vragen en waar informatiemateriaal ter beschikking werd gesteld.

Inspraak

De staatssecretaris ontving op de aangeboden stukken in totaal reacties van vier insprekers. Dit betroffen twee reacties van particulieren en twee reacties van (belangen)organisaties.

Verreweg de meeste reacties gaan over de (onderbouwning van de) te nemen maatregelen en dan in het bijzonder de kap van de naaldbossen. Daarnaast reageren insprekers vooral op de communicatie rond het opstellen en uitvoeren van het beheerplan en betrokkenheid van de omgeving hierbij.

Zienswijzen PAS-gebiedsanalyse

De PAS gebiedsanalyse heeft separaat van het Natura 2000-beheerplan ter inzage gelegen. Zienswijzen op de PAS-gebiedsanalyse zijn in het kader van dat traject beantwoord en hebben mogelijk geleid tot aanpassingen aan de gebiedsanalyse. De antwoorden op de PAS-gebiedsanalyse staan in de 'Nota's van Antwoord, Zienswijzen op het ontwerp Programma Aanpak Stikstof' d.d. 1 juli 2015 en de

partiële herziening van de PAS 15 december 2015 en zijn te vinden op de website <http://pas.natura2000.nl>. Per 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Zienswijzen op hoofdstuk 5 en PAS gerelateerde zienswijzen van het ontwerp Natura 2000-beheerplan zijn in deze nota van antwoord beantwoord met een verwijzing naar de 'Nota van Antwoord, Zienswijzen op het Programma Aanpak Stikstof'.

Vervolgprocedure

Na verwerking van de resultaten van de inspraak en bestuurlijk overleg over het ontwerpbeheerplan stelt het bevoegd gezag het beheerplan Schoorlse Duinen definitief vast. Tegen het besluit om het beheerplan vast te stellen, is beroep mogelijk bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Het beheerplan wordt in principe vastgesteld voor een periode van zes jaar. In die periode worden de ontwikkelingen in het gebied en de resultaten van de maatregelen gevolgd. Aan het einde van de looptijd van het beheerplan volgt een evaluatie die informatie levert voor het volgende beheerplan. Het beheerplan kan met maximaal zes jaar worden verlengd.

Leeswijzer

Voor het beantwoorden van de zienswijzen zijn in deze nota van antwoord alle vragen, opmerkingen, suggesties, adviezen en aanbevelingen geordend naar thema. Elk thema is vervolgens behandeld in een apart hoofdstuk en verder onderverdeeld in paragrafen per onderwerp. Per onderwerp zijn de betreffende inspraakreacties in zwarte tekst weergegeven, met daaronder in een cursief blauw lettertype de antwoorden van het bevoegd gezag. Bij inspraakreacties die hebben geleid tot een aanpassing van de tekst in het uiteindelijke beheerplan, is dit in het antwoord met een vet lettertype aangegeven.

In deze nota van antwoord zijn zienswijzen geanonimiseerd verwoord. Eensluitende zienswijzen zijn samengevoegd en van een antwoord voorzien.

Deel B: Inspraakreacties

De inspraakreacties zijn gegroepeerd naar een aantal thema's. De ingebrachte zienswijze(n) wordt eerst omschreven. Daaronder staat in een *cursief blauw lettertype* het antwoord vermeld. Bij inspraakreacties die hebben geleid tot een aanpassing van de tekst in het uiteindelijke beheerplan, is dit in het antwoord met een **vet lettertype** aangegeven.

1 Proces, communicatie en beleid

Dit hoofdstuk geeft de antwoorden op de zienswijzen die ingaan op het proces, de communicatie, de plannen en het beleid.

Z1-D4

Inspreker stelt dat de omgeving (schoorl en westfriese omgeving) onvoldoende is geïnformeerd. Inspreker geeft aan dat dit ondermeer een gevolg is van onvoldoende bekendmaking van de publieke bijeenkomst van 28-6-2016 in dorpscentrum De Blinkerd in Schoorl en waardoor de opkomst er laag was.

Het ministerie van EZ betreurt het feit dat inspreker van mening is dat de omgeving te weinig is geïnformeerd. Het beheerplan is in samenspraak met een klankbordgroep van belanghebbenden tot stand gekomen waaronder vertegenwoordigers van de bewonersverenigingen Aagtdorp en Schoorl Centrum, sportgroepen, ondernemers en recreanten. Daarnaast is betrokkenheid met de omgeving gezocht via de publieke bijeenkomst, welke kenbaar is gemaakt op de website van de gemeente Bergen en via advertenties in de volgende kranten: Duinstreek (huis aan huis), Schager Courant (regionaal) en Alkmaarse Courant (regionaal). Op grond hiervan zijn van wij van mening dat de omgeving voldoende is geïnformeerd.

Z1-D5

Inspreker geeft aan dat vragen over de in zijn ogen beperkte bekendmaking en lage opkomst van de publieke bijeenkomst tijdens de bijeenkomst niet zijn beantwoord en kennelijk niet zijn genotuleerd.

Tijdens de bijeenkomst is hiervan kennis genomen. Van de publieke bijeenkomst is geen verslag gemaakt, relevante op- en aanmerkingen op het beheerplan zijn meegenomen bij de totstandkoming van het ontwerpbeheerplan. Voor een nadere toelichting van de communicatie rondom de publieke bijeenkomst wordt verder verwezen naar het antwoord bij zienswijze Z1-D4.

Z1-D6

Inspreker vraag zich af, gezien de lage opkomst, of de bijeenkomst niet moet worden overgedaan en meer voorbereiding had moeten worden betracht.

Vorbereiding en aankondiging van de bijeenkomst heeft volgens de gebruikelijke werkwijze plaatsgevonden, zoals dit ook voor andere Natura 2000-gebieden (waarvoor het Ministerie van EZ voortouwnemer is) is gedaan. De publieke bijeenkomst is op verschillende manieren kenbaar gemaakt (zie hiervoor ook het antwoord op Z1-D4). Daarnaast zijn verschillende partijen en organisaties reeds in

het voortraject betrokken. Op grond hiervan zijn van wij van mening dat de bijeenkomst zorgvuldig is voorbereid en aangekondigd.

Z1-D7

Inspreker vraagt zich af op welke wijze het beheerplan in samenspraak met betrokkenen (waaronder particulieren, ondernemers, recreanten, sportbeoefenaars en sportverenigingen) tot stand is gekomen en op welke wijze dit is vastgelegd.

Het beheerplan is opgesteld door de bevoegde gezagen in samenwerking met de organisaties die zijn betrokken bij de uitvoering. Deze organisaties hebben gezamenlijk (in een projectgroep) bijgedragen aan de inhoud en onderschrijven de beschreven maatregelen. Verder is het beheerplan tot stand gekomen in samenwerking met een klankbordgroep van belanghebbenden. Voor de klankbordgroep zijn bijeenkomsten georganiseerd waarvan (interne) verslagen zijn gemaakt. De inbreng van de leden van de project- en klankbordgroep is meegenomen in het beheerplan. In bijlage 1 van het beheerplan is de samenstelling van de klankbordgroep en projectgroep weergegeven. Onderdeel van de klankbordgroep waren vertegenwoordigers van bewonersverenigingen, sportgroepen, ondernemers en recreanten. Verder is betrokkenheid met de omgeving gezocht middels een publieke bijeenkomst op 28-6-2016 in dorpscentrum De Blinkerd in Schoorl. Op grond van het bovenstaande zijn wij van mening dat het beheerplan in samenspraak met betrokkenen tot stand is gekomen.

2 Bestaand gebruik, instandhoudingsdoelen, onderbouwing maatregelen

Dit hoofdstuk geeft de antwoorden op de zienswijzen die ingaan op het bestaand gebruik, de instandhoudingsdoelen, de onderbouwing en de sociaal economische onderbouwing.

2.1 Bestaand gebruik

Z6-D1

Inspreker verzoekt om in het beheerplan meer aandacht te besteden aan paardenrecreatie.

Een Natura 2000-beheerplan vormt het kader voor het bereiken en handhaven van de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. Het beheerplan beschrijft de huidige natuurwaarden, geeft aan welke maatregelen er nodig zijn voor het behalen van de doelen, beschrijft welke activiteiten in de huidige situatie plaatsvinden en vormt tevens een kader voor vergunningverlening. In het beheerplan is de paardenreactie als huidige activiteit beschreven en getoetst. Paardenrecreatie vormt echter geen doelstelling van een Natura 2000- beheerplan en dus is er geen aanleiding om meer aandacht aan dit onderwerp te besteden.

Z7-D2

Inspreker geeft aan dat Staatsbosbeheer stelt dat de periode dat honden aangelijnd moeten zijn langer is dan het broedseizoen om hinder voor andere recreanten door bijvoorbeeld opspringende honden te verminderen. Staatsbosbeheer houdt voor boswerkzaamheden de periode 15 maart tot 15 juli aan.

Conform het hondenbeleid van Staatsbosbeheer moeten honden in de huidige situatie in de periode 1 maart tot 1 september worden aangelijnd

(<http://www.staatsbosbeheer.nl/natuurgebieden/schoorlse-duinen/toegankelijkheid>). Er is in het kader van het hondenbeleid gekozen voor een aanlijnperiode gedurende het broedseizoen én het drukke recreatieve seizoen. De genoemde periode voor de boswerkzaamheden is afkomstig van de gedragscode zorgvuldig bosbeheer welke door Staatsbosbeheer wordt gehanteerd. Het beheerplan brengt hierin geen verandering. Het staat de beheerder vrij om verschillende perioden aan te houden.

2.2 Instandhoudingsdoelen

Z7-D1

Inspreker stelt dat de instandhoudingsdoelen niet kwantitatief zijn geformuleerd en onduidelijk is volgens welke criteria de instandhoudingsdoelen kwantitatief gemaakt worden.

Wij betreuren het dat in de ogen van de inspreker de instandhoudingsdoelen onvoldoende zijn uitgewerkt. Een belangrijke functie van een Natura 2000-beheerplan betreft namelijk de uitwerking van de instandhoudingsdoelstellingen in tijd (wanneer worden de doelen gerealiseerd), ruimte (waar in het gebied worden de doelen gerealiseerd) en omvang (welke oppervlakte of hoeveel aantallen van de doelen moeten worden gerealiseerd en met welke kwaliteit). De mate van detail van deze uitwerking moet passen bij de doelstellingen en karakteristieken van het betreffende Natura 2000-gebied.

Wij zijn van mening dat in het beheerplan de instandhoudingsdoelen voldoende kwantitatief zijn gemaakt. In paragraaf 6.2 worden de instandhoudingsdoelen concreter voor het gebied in beeld gebracht. Hoe we daartoe gekomen zijn kunt u lezen in hoofdstuk 3 van het beheerplan. Daarna wordt in hoofdstuk 6 aangegeven wat er moet gebeuren om de doelen te verwezenlijken of te handhaven. In het bijzonder verwijzen wij u naar bijlage 2.6 (Habitattypenkaart - actuele situatie), bijlage 2.9 Instandhoudingsdoelen korte termijn) en bijlage 2.10 (Instandhoudingsdoelen lange termijn) waarin de huidige situatie en instandhoudingsdoelen in overzichtelijke kaartbeelden zijn weergegeven, terwijl in paragraaf 6.2 de arealen behorende bij de doelstellingen concreet zijn beschreven.

Z7-D4

Inspreker stelt dat in de toetsing (zie tabellen met resultaten van toetsing bestaand gebruik) de Natura-2000-opgaven voor de Nederlandse Duinen (zie pagina 26 van het ontwerp beheerplan), waaronder behoud en herstel van rust en nachtelijke duisternis voor fauna, niet zijn meegenomen.

Om concreter richting te geven aan de verbeteropgave voor het Natura 2000-landschap Duinen zijn door het Ministerie en Economische Zaken een aantal "kernopgaven" geformuleerd in het Natura 2000-doelendocument ("duidelijkheid geven, richting geven en ruimte laten"). Deze kernopgaven geven de belangrijkste behoud- en herstelopgaven per Natura 2000 landschap en zijn o.a. sturend voor de prioritering van de maatregelen in beheerplannen. In het Natura 2000-beheerplan voor de Schoorlse Duinen worden de kernopgaven toegepast in hoofdstuk 6.2 en 6.3 bij de uitwerking van de instandhoudingsdoelen en maatregelen. Kernopgaven voor de Nederlandse duinen, waaronder behoud en herstel van rust en nachtelijke duisternis voor fauna, zijn uitsluitend bedoeld om richting te geven en sturend te zijn, maar vormen geen doelstelling op zich. In de toetsing van het bestaand gebruik wordt dan ook volstaan door uitsluitend aan de instandhoudingsdoelstellingen (vastgelegd in het aanwijzingsbesluit) te toetsen.

Z7-D5

Inspreker stelt dat recreatie mogelijk een (significant) negatief effect heeft op rust en nachtelijke duisternis voor fauna. Als onderbouwing hiervan geeft de inspreker aan dat de Schoorlse Duinen 24 uur per dag open zijn voor publiek en dat recreatieve activiteiten mogelijk niet op dezelfde wijze zijn voortgezet als waar nu vanuit is gegaan, aangezien het aantal recreanten toeneemt. Als gevolg hiervan is de indeling van genoemde recreatieve activiteiten in categorie 4a (niet vergunningplichtige activiteiten waarbij geen mitigatie vereist is) daarom mogelijk onjuist. Toetsing van het bestaande recreatieve gebruik op rust en duisternis is volgens inspreker dan ook noodzakelijk.

De Schoorlse Duinen zijn inderdaad ook 's nachts open. Dit is historisch gegroeid, omdat het duingebied ook toegang biedt aan het strand. Deze regeling is bedoeld om mensen 's avonds vanaf het strand de gelegenheid te geven om terug te keren naar de bewoonde wereld. Hier is bij de toetsing van het recreatieve gebruik rekening mee gehouden, toetsing van het recreatieve gebruik aan de kernopgaven rust en duisternis is niet noodzakelijk, aangezien dit geen Natura 2000 doelstellingen betreft (zie ook het antwoord bij zienswijze Z7-D4).

Bij de toetsing van het recreatieve gebruik is rekening gehouden met de huidige ontwikkeling van het aantal recreanten in het gebied. Mede daarom is er in het beheerplan aandacht voor zonering. De feitelijke zonering is onder meer geregeld in het Uitwerkingsplan van Staatsbosbeheer en (voor o.m. de strandpaviljoens) in de Structuurvisie van de Provincie.

Toekomstige recreatieve ontwikkelingen in en rond het Natura 2000-gebied, waarbij sprake kan zijn van een toename van het aantal recreanten in het Natura 2000-gebied, moeten voorts worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet (zie hiervoor ook hoofdstuk 8 van het beheerplan). Hierbij zal vooral worden gelet op toenemende betreding en verstoring. Mogelijk worden er dan vanuit het bevoegd gezag voorwaarden gesteld aan de uitvoering van het voornemen, bijvoorbeeld het instellen van een zonering. Overigens wordt de komende jaren niet voorzien in grootschalige recreatieve ontwikkelingen.

2.3 Onderbouwing maatregelen

Z1-D3

Inspreker kan zich niet voorstellen dat de voorgenomen kap wordt bepaald door Europa en gaat er vanuit dat het lokale bestuur een verstandige modus weet toe te passen op het gebied, zonder zich te verschuilen achter het feit dat het plan opgelegd is door Europa.

De voorgenomen kap van het naaldbos is als maatregel in het kader van het beheerplan(proces) tot stand gekomen en wordt door de leden van de projectgroep (waaronder de terreinbeheerders) en klankbordgroep onderschreven. De maatregelen worden noodzakelijk geacht om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen realiseren. Daarnaast heeft Staatsbosbeheer zelf ook de wens om een deel van het oorspronkelijke duinlandschap te herstellen. In eerder stadium is in het beheerplan (UP) van Staatsbosbeheer voor de Schoorlse duinen van 2002-2012 reeds aangegeven 90 ha bos om te vormen. Dit plan is ook tot stand gekomen met een toetsing door een klankbordgroep van betrokkenen.

De verplichting tot het opstellen van een Natura 2000-beheerplan komt voort vanuit de (nationale) Natuurbeschermingswet 1998. Het beheerplan is opgesteld door de bevoegde gezagen (m.n. het departement van EZ en de Provincie Noord-Holland) in samenwerking met direct betrokkenen (zie voor een overzicht van de projectgroep en klankbordgroep bijlage 1 van het beheerplan). Voor de

kapwerkzaamheden wordt daarnaast een zorgvuldige werkwijze aangehouden, zo vindt de omvorming van het bos getemporeerd (gefaseerd in tijd en ruimte) plaats en worden de maatregelen tussentijds geëvalueerd.

2.4 ~~Sociaal-economische aspecten~~

3 Uitvoeringsprogramma en monitoring

Dit hoofdstuk geeft de antwoorden op de zienswijzen die ingaan op de wijze van uitvoering, de borging, planning, verantwoordelijkheden, de financiering en de verwachte schade van de voorgestelde maatregelen en de monitoring van die maatregelen

3.1 **Wijze van uitvoering maatregelen**

Z1-D2

Inspreker vraagt zich af of het niet verstandig is om de omvorming van bos naar open duin in fases te knippen en tussentijds te evalueren of de volgende fases wel verstandig en gewenst zijn.

De omvorming van het bos naar open duin zal gefaseerd plaatsvinden. In Bijlage 2 van het Beheerplan zijn kaarten toegevoegd met daarin de fasering van de maatregelen rondom de bosomvorming naar open duin (zie ook bijlage 2.12). Er is tussentijds ruimte voor evaluatie van de maatregelen die zijn uitgevoerd. In het volgende Natura 2000-beheerplan zal in ieder geval worden geëvalueerd wat de stand van zaken is en hoe de beheermaatregelen in komende beheertermijnen worden uitgevoerd. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat de gewenste duinhabitattypen (o.a. grijze duinen) langzaam tot ontwikkeling komen, waardoor er binnen één beheerplanperiode niet kan worden beoordeeld of de maatregelen geslaagd zijn of niet.

Z8-D1

Inspreker pleit voor behoud van het gevarieerde beeld (naaldbos en struweel aanwezig naast open duin) van het duingebied ten oosten van de Hargerzeeweg en ten noorden van het fietspad naar Groet (gelegen nabij de bebouwing van Camperduin en Groet). Volgens inspreker draagt dit ook bij aan het vasthouden van de duinen en is een goed voorbeeld van wat in het verleden is gedaan om verstuing van de duinen die dicht bij de bebouwing liggen. In het beheerplan dient dit volgens de inspreker als volgt te worden aangepast: Uitbreiding van het gebied met de doelstelling 'Duinen Vasthouden' en dan als specifieke maatregel: door de gevarieerde vegetatie van duin, bos en struweel te handhaven in dit gebied.

Binnen het door de inspreker aangegeven gebied concentreren de maatregelen zich op het Baaknobos en de naaldbossen rondom de Harger Plas. Een deel van de bossen binnen het aangegeven gebied, waaronder de bossen die dicht bij de bebouwing van Camperduin en Groet liggen, blijven behouden. Het gevarieerde half open landschap in het noordoostelijk deel van het aangegeven gebied wordt zodoende gehandhaafd. Zie hiervoor ook een vergelijking tussen bijlage 2.6 (habitattypen - actuele situatie) en bijlage 2.10 (instandhoudingsdoelen - lange termijn) van het beheerplan.

De voorgenomen kap van naaldbos in het Baaknolbos en rondom de Harger plas vindt gefaseerd (in de 2e en 3 beheerplanperiode) plaats. Zie hiervoor ook bijlage 2.12 van het beheerplan. Door deze gefaseerde aanpak zullen deze gebieden zich in verschillende ontwikkelingsstadia van de beoogde duinhabitattypen (o.a. grijze duinen) bevinden, waardoor eveneens een gevarieerd beeld zal ontstaan. Zonder deze (deels) ingrijpende maatregelen zal het nu nog landinwaarts gelegen (half)open duingebied in het aangegeven gebied zich op termijn richting gesloten struweel en bos ontwikkelen door een gebrek aan verstuuivingsdynamiek. Naar onze mening zijn de maatregelen dan ook nodig om een gevarieerd open duinlandschap te behouden en is uitbreiding van het gebied waar vanuit veiligheidsoogpunt de duinen in de zeereep worden vastgehouden niet aan de orde.

Z8-D2

Inspreker stelt voor om, zoals ook door SBB in andere Natura 2000-gebieden is gedaan, een gebruikersgroep Schoorlse Duinen in te stellen, een groep die naast de klankbordgroep een bredere inbreng kan hebben.

Op dit moment is Staatsbosbeheer aan het verkennen hoe de omgeving nader bij het beheer van de Schoorlse Duinen kan worden betrokken al of niet in de vorm van een gebruikers- of participatiegroep. Wanneer hierover meer duidelijkheid is verkregen, zal hierover via www.boswachtersblog.nl/schoorlseduinen worden gecommuniceerd. Via deze blog wordt door Staatsbosbeheer informatie bekend gemaakt over dagelijks werk in het gebied (waaronder maatregelen uit het beheerplan) en natuurnieuws uit het gebied. U kunt zich aanmelden voor deze website en krijgt dan een e-mail als er een nieuws bericht is geplaatst. Via deze website kunt u (vooralsnog) ook reageren over uitvoering van maatregelen uit het beheerplan.

Z8-D3

Inspreker geeft aan dat er in de afgelopen 20 jaar een uitbreiding is geweest van het aantal zogenaamde sluippaden in het duingebied en vraagt zich af welke maatregelen genomen worden om deze toename te voorkomen?

Betreding van het Natura 2000-gebied buiten bestaande wegen en paden is niet toegestaan. De ontwikkeling van sluippaden is dan ook een ongewenste ontwikkeling. Het betreden van Natura 2000-gebieden in de duinen waar verboden toegang (AVP) en/of wanneer de betreding in strijd is met de NB-wet staat als een prioriteit in het Handhavingsplan Natura 2000 Duinengebieden Noord-Holland 2016-2021.

De provincie (vanaf 1-7-2016 doet de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord dat namens de provincie) voert op een projectmatige wijze controles en surveillance uit in het gebied, hierbij wordt gecontroleerd op naleving van de voorschriften uit het beheerplan. Bij overtreding wordt handhavend opgetreden. Daarnaast voeren ook andere overheden, zoals Staatsbosbeheer, Hoogheemraadschap Noord-Kennemerland en Gemeente Bergen, regelmatig controles uit in het gebied. Staatsbosbeheer heeft in het verleden daarnaast verschillende sluippaden afgesloten en zal dit ook in de toekomst blijven doen.

Mountainbiken buiten toegestane paden staat eveneens als prioriteit in de samenwerkingsagenda van alle terreinbeheerorganisaties in het gebied (inclusief Staatsbosbeheer). Gezamenlijk toezicht wordt in dit kader gevoerd door de terreinbeherende organisaties.

~~3.2 Borging van maatregelen~~

3.3 Verwachte schade door maatregelen

Z1-D1

Inspreker vraagt zich af op de geplande kap niet te rigoureus is, temeer niet alle neveneffecten bekend zijn.

Bosaanplant aan het einde van de 19e eeuw en opslag van struiken hebben een groot deel van het oorspronkelijk open duingebied veranderd in bos en struweel. In het beheerplan is gekozen voor een strategie waarbij de overgroeide delen van de oude (open) duinen weer zoveel mogelijk worden hersteld door bos om te vormen naar open duin. Daarnaast wordt naaldbos omgevormd tot loofbos. Na de uitvoering van het werk zullen deze open delen plaatselijk in verstuiving gaan. Dit heeft een direct positief effect op de biodiversiteit en de kwaliteit van de habitattypen heide en grijze duinen in het gebied.

Als gevolg van deze strategie zal er een substantieel deel van het oorspronkelijk aanwezige bos in het gebied verdwijnen (circa 15%). Hiervan is echter een deel al verdwenen door de branden in 2009, 2010 en 2011. De geplande kap voor de eerste planperiode is relatief grootschalig, maar zeker noodzakelijk om de natuurlijke ordening van het westelijk deel van de duinen te herstellen. Het te verwijderen bos ligt in een zone waar landschapsecologisch gezien bosvorming van nature niet dan wel zeer langzaam plaats zou vinden. Op dit moment vormen deze bossen een wind (en zout) scherm voor de achterliggende vegetatie, waardoor de wind hier geen grip meer op heeft en dit vol groeit met struiken met een achteruitgang van de kenmerkende duinhabitatypen tot gevolg.

De omvorming vindt getemporiseerd (gefaseerd in tijd en ruimte) plaats, zie hiervoor ook bijlage 2.12 van het beheerplan. Daarnaast wordt er in de uitvoering rekening gehouden met de primaire waterkeringen. Verstuiving is hier onder voorwaarden toegestaan. Uitvoering van de werkzaamheden vraagt in het voortraject daarom zorgvuldige afstemming tussen Staatsbosbeheer en Hoogheemraadschap Noord-Kennemerland. Meer informatie over de uitvoering van werkzaamheden in het gebied wordt door Staatsbosbeheer (o.a.) via www.boswachtersblog.nl/schoorlseduinen gecommuniceerd.

Z7-D3

Inspreker geeft aan dat naaldbossen een eigen karakteristieke flora- en fauna hebben en een bijdrage leveren aan de biodiversiteit en aantrekkelijkheid van de Schoorlse Duinen en dat daarom behoud gewenst is.

De naaldbossen in het gebied zijn hier in de afgelopen anderhalve eeuw aangeplant. Ze zijn hoofdzakelijk eenvormig (door zwarte den gedomineerd) en behoren niet tot een habitatype waarvoor het gebied een instandhoudingsdoelstelling heeft. De naaldbossen zorgen daarnaast voor aanzienlijke verdroging en beperking van de dynamiek, wat ten koste gaat van de karakteristieke flora en fauna van het duingebied.

Het kappen van de naaldbossen is onlosmakelijk verbonden met de gekozen ontwikkelingsstrategie die gericht is op herstel van de sleutelprocessen in het gebied (door herstel dynamiek in de vorm van verstuiving, erosie, sedimentatie en saltspray, herstel van voedselarme omstandigheden, verhoging van grondwaterstanden, en geleidelijke omvorming van naaldbos naar loofbos). Zie hiervoor ook paragraaf 3.7 van het beheerplan. Door herstel van de

sleutelprocessen ontstaat een samenhangend duinecosysteem, waarin volop ruimte is voor de habitattypen waarvoor het gebied een instandhoudingsdoelstelling heeft. Het kappen van naaldbossen vindt daarnaast uitsluitend plaats in het open duingebied, waar van nature niet of nauwelijks bosvorming plaatsvindt en de natuurwaarden van de bossen beperkt zijn.

Het merendeel van het naaldbos blijft echter behouden, evenals de meest waardevolle inheemse bosopstanden (met beuk en zomereik) in de binnenduinrand. De naaldbossen worden op lange termijn wel geleidelijk omgevormd tot gevarieerd en gemengd duinbos met een hogere natuurwaarde en soortendiversiteit. Binnen de visie van Staatsbosbeheer zal het aandeel zwarte den afnemen tot maximaal 20%. Staatsbosbeheer is voornemens om op een beperkt oppervlak een door zwarte den gedomineerd bos te handhaven als cultuurhistorisch fenomeen van de duinbebossing. Dit is reeds aangegeven in het eigen beheerplan van Staatsbosbeheer uit 2002. Overigens is de verwachting dat bij de successie van de bossen en met name de bosbodem in het duinsysteem de zwarte den het steeds moeilijker zal krijgen om zich te handhaven door aantasting door honingzwam. Voor het verdwijnen van een belangrijke kenmerkende soort van het naaldbos van Schoorl, de dennenorchis, hoeft overigens niet gevreesd te worden, deze komt ook buiten het bos voor in het open duin in kraaiheidevegetaties op noordhellingen.

Niet ontkend wordt dat ook de huidige naaldbossen een bijdrage leveren aan de biodiversiteit van het gebied en hun eigen flora en fauna hebben. Evenwel er is gekozen voor de hier bovenbeschreven aanpak die voortkomt uit de Natura 2000 afspraken. Zo zal een evenwichtige bosontwikkeling kunnen plaatsvinden, met behoud van delen van het karakteristieke landschap en de daarbij behorende biodiversiteit.

~~3.4~~ **Monitoring**

~~4~~ **Juridische aspecten en vergunningverlening**

~~Dit hoofdstuk geeft de antwoorden op de zienswijzen die ingaan op de juridische aspecten en de vergunningverlening.~~